

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Mr. drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

**Raad voor het Openbaar
Bestuur**

Korte Voorhout 7
2511 CW, Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.raadopenbaarbestuur.nl
Twitter: Raad_ROB

Contactpersoon

Rien Fraanje
T 070-4267540
info@raadopenbaarbestuur.nl

Datum 11 augustus 2022
Betreft Uitvoering Meerjarenprogramma ROB periode 2021-2023

Kenmerk

2022-0000438903

Uw kenmerk

Bijlage(n)

-

Zeer geachte minister,

Conform de Kaderwet Adviescolleges is het de taak van een adviesraad om de minister die over zijn adviesterrein gaat voor 1 september zijn werkprogramma voor het aankomende kalenderjaar toe te sturen (artikel 26:1). Vorig jaar stelde de Raad voor het Openbaar Bestuur een Meerjarenprogramma op voor de periode 2021-2023. Daarin zette de Raad twee thema's centraal: het gezag van de overheid en de interbestuurlijke en financiële verhoudingen. In plaats van u een nieuw werkprogramma toe te sturen, wil de Raad invulling geven aan zijn wettelijke verplichting door halverwege de periode van zijn Meerjarenprogramma 2021-2023 beknopt uiteen te zetten hoe hij vaart bij de uitvoering van zijn werkprogramma en wat komend parlementair jaar nog van de Raad mag worden verwacht.

Thema 1: Het gezag van de overheid

Onder de noemer 'het gezag van de overheid' startte de Raad verschillende trajecten. In de eerste plaats een brede verkenning naar hoe het is gesteld met het gezag van de overheid. Daartoe hebben we verschillende acties ondernomen. Zo hebben we in samenwerking met de Filosofische School Nederland een filosofische en historische reflectie op 'gezag' uitgevoerd. Daarnaast hebben we aan de hand van SCP-onderzoek een antwoord proberen te vinden op de vraag hoe het nu is gesteld met het vertrouwen in de overheid. Ten slotte hebben we drie praktijkcases uitgewerkt van burgers die hard in conflict zijn gekomen met de overheid; zijn er lessen te trekken hoe de overheid in die specifieke casussen gezagsvol kan opereren? De Raad zal komend najaar deze verkenning afronden met een agenderend Signalement. Daarin wil de Raad enkele onderwerpen opnemen die in aanmerking komen voor

Datum
11 augustus 2022
Kenmerk
2022-0000438903

een vervolg op deze verkenning. Daarbij houden wij ons uiteraard aanbevolen voor suggesties van uw kant.

Verder kondigde de Raad in zijn Werkprogramma aan dat hij een Wegingskader goed bestuur zou gaan opstellen. Dat Wegingskader diende in eerste instantie vooral een intern doel. De Raad wilde bij zijn advisering consistentie aanbrengen in de waarden en criteria waarop hij zijn analyses en aanbevelingen baseert. Gedurende dit traject bleken ook andere partijen geïnteresseerd in de uitkomst van dit traject, waaronder het ministerie van BZK. Ook zij zijn op zoek naar houvast bij de vraag: wat verstaan wij onder goed openbaar bestuur? Afgelopen februari hebben wij dit traject voorlopig afgerond met de publicatie van een eerste concept van het Wegingskader goed openbaar bestuur. Onze advisering over het gezag hebben we mede op dit wegingskader gebaseerd. Komend najaar willen we op basis van die opgedane ervaring en de reacties en gesprekken over dit eerste concept opnieuw naar het wegingskader kijken en het zo nodig actualiseren.

Een derde traject dat de Raad onder de noemer van 'Het gezag van de overheid' in zijn Werkprogramma aankondigde, was de publicatie van een essaybundel waarin de spanningsvolle relatie tussen wetenschap en beleid wordt onderzocht. De bij Uitgeverij BoomBestuurskunde uitgebrachte bundel hebben wij eind juni gepubliceerd. Tijdens een informatief en levendig symposium nam Tweede Kamervoorzitter Vera Bergkamp het eerste exemplaar in ontvangst. We onderzoeken nog de mogelijkheid om in het najaar van 2022 onze ROB-lezing aan ditzelfde thema te wijden.

Thema 2: Interbestuurlijke en financiële verhoudingen

De Raad bracht in oktober 2021 zijn advies over de herijking van het gemeentefonds uit. Daarin concludeerde hij dat de voorstellen van uw ambtsvoorganger voor een herverdeling van de gelden uit het gemeentefonds zonder meer een verbetering waren, maar ook dat er nog veel moeilijk te verklaren verschillen tussen gemeenten onderling en de oude en nieuwe situatie zijn ontstaan. De Raad deed daarom het voorstel van een onderzoeksagenda. U hebt inmiddels de Tweede Kamer in uw brief van begin juli laten weten die agenda volledig over te nemen en u hebt eveneens enkele van die onderzoeken in de steigers gezet. Zoals de Raad al in zijn werkprogramma en u in uw brief aan de Kamer aankondigden, blijft de Raad in het vervolg betrokken bij deze onderzoeken.

Datum
11 augustus 2022
Kenmerk
2022-0000438903

Afgelopen maart publiceerden wij ons advies 'Van crisis naar opgave'. Dit rapport vloeide voort uit een adviesaanvraag vanuit de Tweede Kamer. Die vroeg ons eind 2020 in kaart te brengen wat de gevolgen zijn van de coronacrisis voor de Nederlandse gemeenten in Europa als ook het Caribisch gebied. De adviesaanvraag had duidelijk een financiële oorsprong; de Kamer vreesde de financiële consequenties van de coronacrisis voor het lokale bestuur. De Raad besloot de vraag echter breder te interpreteren en niet alleen naar de financiën te kijken. De belangrijkste boodschap van het advies was uiteindelijk dat de overheid in de omgang met corona de omslag moet maken van een crisismodus naar de aanpak van de endemie als een blijvende opgave.

Voor de tweede helft van de periode die het Werkprogramma omvat staan in ieder geval een advies over gemeenschappelijk beheerde fondsen en een door u nog uit te brengen adviesvraag over de herijking van het provinciefonds op het programma.

Samenwerking met andere adviesraden

De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft zich altijd ingezet voor intensivering van de samenwerking tussen de adviesraden. Hij reageerde daarom onmiddellijk enthousiast toen de collega's van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving en de Nederlandse Sportraad het initiatief namen om met zoveel mogelijk andere adviesraden een gezamenlijke bundel uit te brengen die als doel had om in beeld te brengen hoe het vandaag de dag met onze jongeren in Nederland gaat. Afgelopen mei zag 'Jongeren en het zorgen voor hun morgen' het daglicht. U nam daarvan het eerste exemplaar in ontvangst. De ROB zette in zijn bijdrage nog eens het licht op zijn eerdere pleidooi om de kiesgerechtigde leeftijd uit de Grondwet te halen om zo experimenten mogelijk te maken jongeren al vanaf hun zestiende te laten stemmen.

In de zomer van 2021 startten de Raad voor de Leefomgeving, de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving en de Raad voor het Openbaar Bestuur op initiatief van de eerste een adviestraject dat als voorlopige werktitel 'Vergeten Nederland' heeft meegekregen. De adviesraden richten zich op regio's in ons land die politiek en maatschappelijk te weinig worden gezien. Door de verschillen tussen regio's in geld, gezondheid, politieke betrokkenheid en leefbaarheid in kaart te brengen, willen deze raden het kabinet aanbevelingen doen om de regionale

Datum
11 augustus 2022
Kenmerk
2022-0000438903

verschillen in ons relatief kleine land te verminderen. Het advies zal naar verwachting begin 2023 uitkomen.

Afgelopen jaar zijn nieuwe initiatieven ontplooid voor samenwerking. De Raad voor Migratie (ACVZ) en de Raad voor het Openbaar Bestuur brachten begin juni een advies uit over hoe de opvang van vluchtelingen beter en duurzamer georganiseerd kan worden. Ook op dit terrein kwam de Raad tot de conclusie dat de overheid bij een lichte toename van het aantal vluchtelingen dat een beroep op opvang doet onnodig in een crisisstand komt te staan, terwijl de toestroom van vluchtelingen een reguliere opgave is die om blijvende aandacht vraagt. In onze advisering deden de Raden voorstellen om de financiering en organisatie zo aan te passen dat de opvang van vluchtelingen wordt ingebed als een van de vele reguliere en belangrijke taken die op het bord van de overheid ligt.

Daarnaast werken meer dan tien adviesraden samen in een recent opgestart traject om de eerder door de KNAW en WRR opgestelde vijf coronascenario's in zijn consequenties voor de samenleving uit te werken. Het doel van dit traject is om kabinet en regering voor te bereiden op nieuwe ervaringen van het coronavirus en de samenleving bewust te maken dat we nog lang niet van corona af zijn. De WRR heeft bij dit traject de leidende rol gepakt waarbij de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving de WRR ondersteunen. De adviesraden hebben het voornemen om begin september deze scenariostudie naar buiten te brengen.

Slot

De ROB is vol op streek bij de uitvoering van zijn Meerjarenprogramma 2021-2023. Uiteraard zijn we altijd tot een toelichting bereid. Daarnaast staat de Raad open voor nieuwe adviesvragen. Wij helpen graag bij het doordenken van lastige vraagstukken.

Met vriendelijke groet,
Namens de Raad voor het Openbaar Bestuur

Han Polman
Voorzitter

Rien Fraanje
Secretaris-directeur